

صحت و سقم رکورد شکنی آرای باطله

مشکل آمار وزارت کشور از همین جا شروع می‌شود. زیرا تعداد شرکت‌کنندگان را به صورت برخط از سامانه اینترنتی توزیع تعرفه‌های انتخاباتی اعلام می‌کردند. آن ۲۸/۹ میلیون نفر همان تعرفه‌های توزیع شده است ولی به لحاظ قانونی فقط می‌توانند آرای داخل صندوق‌ها را اعلام کند که ۴۴۰ هزار کمتر از رقم مزبور است و این رقم حدود ۸/۰ درصد مشارکت را کم می‌کند. این نحوه اعلام رای نادرست است.

به گزارش خبرنگاران جامعه گزارش خبر، عباس عبدی در روزنامه اعتماد در باره واقعیت آرای باطله نوشت: درباره آرای باطله این دوره از انتخابات زیاد سخن گفته شده است، هرکس درباره آن تحلیلی و توصیفی دارد. در این یادداشت می‌گویم که واقعیت ماجرا و اینکه این آرا از کجا پیدا شده است را به دقت توضیح دهم البته تحلیل آن بماند برای خوانندگان. مطابق ماده ۲۵ قانون انتخابات ریاست جمهوری؛ در موارد ذیل با تأیید هیات نظارت یا نماینده وی برگ‌های رأی باطل ولی جز آرای مأخوذه محسوب و مراتب در صورت جلسه قید و آرای مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد: ۱- آرای غیر قابل خواندن. ۲- آرای که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد. ۳- آرای که دارای نام رأی‌دهنده، یا امضا یا اثر انگشت وی باشد. ۴- آرای که کلا حاوی اسامی غیر از نامزدهای تأیید شده باشد. ۵- آرای که سفید به صندوق ریخته شده باشد. پس همه این موارد در ذیل آرای مأخوذه شناخته می‌شوند. ولی این ربطی به برگ‌های رای یا تعرفه‌های داده شده به مردم ندارد. این آرا می‌تواند از تعداد تعرفه‌های داده شده به مردم کمتر باشد ولی نمی‌تواند بیشتر باشد. فرض کنید که در یک حوزه رای‌گیری ۱۰۰ تعرفه به مراجعه‌کنندگان قانونی داده شده است. ولی ۹۵ برگ رای در صندوق هست. این پذیرفتنی است زیرا ۵ نفر به هر دلیلی نخواسته‌اند برگ‌های رای را داخل صندوق بیندازند. ولی اگر ۱۰۵ برگ رای در صندوق باشد این ۵ رای به کلی از شمول آرای مأخوذه خارج است. آرای ریخته شده در صندوق‌ها مأخوذه حساب می‌شوند (اگر متقلبانه نباشد که در قانون آمده است) و طبق ماده ۱۳ همین قانون رییس‌جمهور باید اکثریت مطلق این آرا را به دست آورد. در انتخابات گذشته به طور میانگین این آرای باطله حدود دو درصد و در یکی، دو مورد به ۳ و ۴ درصد هم رسید. این رقم غیرطبیعی نیست، زیرا اشتباه در نوشتن یا تعمد در مخدوش نوشتن برای دو درصد رای‌دهندگان طبیعی است. آنان کسانی هستند که می‌خواهند مهر رای دادن در شناسنامه آنان بخورد ولی دوست ندارند رای دهند یا حتی به علل دیگری رای خود را مخدوش می‌نویسند.

پس چرا در این دوره چنین زیاد شد و در برخی استان‌ها بسیار بالاتر رفت؟ علت را در سیاست رسمی برای افزایش آرا باید جست‌وجو کرد. تمامی نظرسنجی‌ها نشان می‌داد که تعداد شرکت‌کنندگان به ۴۰ درصد نخواهد رسید. بنابراین باید چاره‌ای اندیشیده می‌شد. در آخرین نظرسنجی ایسپا هنگامی که از مردم پرسیده شده است که رای می‌دهید یا خیر، حدود ۹ درصدشان گفته‌اند که در انتخابات شوراها شرکت می‌کنند ولی در انتخابات ریاست‌جمهوری خیر. این درصد در انتخابات گذشته ریاست‌جمهوری بسیار اندک بود زیرا انتخابات ریاست‌جمهوری بسیار پرشور بود و مردمی که پای صندوق رای می‌آمدند، معمولاً به شرکت در آن علاقه داشتند. لذا مساله‌ای پیش نمی‌آمد. این بار هم مساله‌ای پیش نمی‌آمد، ولی یک اتفاق آن را تبدیل به مساله کرد. هنگام مراجعه به حوزه اخذ رای باید از مردم پرسیده می‌شد که در کدام انتخابات می‌خواهند شرکت کنند؟ و فقط برگه همان انتخابات را بدهند. کاری که در گذشته انجام می‌شد. ولی این بار به نحوی خارج از این پرسش هر دو برگه رای (و در برخی جاها تعداد بیشتر، مثل تهران ۴ مورد) را به مردم داده‌اند. طبیعی است که حدود ۹ درصد کل مردم نمی‌خواسته‌اند در انتخابات ریاست‌جمهوری شرکت کنند، ولی برگه رای را گرفته‌اند. این ۹ درصد از کل مردم در انتخاباتی که حدود ۵۰ درصد مردم شرکت کنند، مشارکت را به ۴۱ درصد می‌رسانند.

این گروه سه رفتار را در پیش گرفته‌اند. برخی رای درست داده‌اند و نام یکی از ۴ نفر را نوشته‌اند، برخی برگه رای را سفید یا با نام بی‌ربط به نامزدها یا جملاتی دیگر نوشته و به صندوق انداخته‌اند و برخی نیز آن را در جیب خود گذاشته یا پاره کرده‌اند. تعداد این افراد باید حدود ۱۸ درصد کل رای‌دهندگان باشد (۹ درصد کل مردم که در نیمی از مردم که رای‌دهنده هستند می‌شود ۱۸ درصد) این ۱۸ درصد در عمل سه گروه شده‌اند. حدود یک درصدشان برگه‌های رای را در صندوق نینداخته‌اند، ۱۳ درصدشان رای باطل و مخدوش داخل صندوق انداخته‌اند و ۴ درصدشان رای درست داده‌اند.

جالب است در انتخابات شوراهای برخی شهرها آرای باطله بیش از آرای نفر اول است. علت نیز روشن است. همین اصرار به دادن برگه رای به کسانی است که با هدف مشارکت در انتخابات ریاست‌جمهوری آمده بودند ولی به اجبار برگه شوراها را هم دریافت کردند و چون نامزدهای آن انتخابات بسیار متعدد بودند در نتیجه رای نفر اول کمتر از آرای باطله شده است.

مشکل آمار وزارت کشور از همین جا شروع می‌شود.

زیرا تعداد شرکت‌کنندگان را به صورت برخط از سامانه اینترنتی توزیع تعرفه‌های انتخاباتی اعلام می‌کردند. آن ۲۸/۹ میلیون نفر همان تعرفه‌های توزیع شده است ولی به لحاظ قانونی فقط می‌توانند آرای داخل صندوق‌ها را اعلام کند که ۴۴۰ هزار کمتر از رقم مزبور است و این رقم حدود ۸/۰ درصد مشارکت را کم می‌کند.

این نحوه اعلام رای نادرست است. وزارت کشور باید آرای مأخوذه از صندوق و نه تعداد تعرفه‌های توزیع شده را منتشر کند. ولی برای افزایش حتی اندک در میزان مشارکت، دو هزینه سنگین را پذیرفتند. اول عدم تطابق در جمع آرا، دوم تعداد بسیار بالای آرای باطله که هر دو مورد هزینه سنگینی بود. البته یک نفع دیگر هم داشت.

کم کردن نسبت آرای آقایی ریسی به حدود ۶۲ درصد، تا گفته شود که انتخابات رقابتی بوده است. با این ملاحظات اگر قرار بود مثل گذشته عمل می‌شد، به طور طبیعی مشارکت در همان حد پیش‌بینی شده ۴۱-۴۲ درصد بود و آرای باطله نیز همان حدود ۲ تا ۴ درصد بود و هیچ مشکلی هم در ارایه آمار پیش نمی‌آمد.

واقعیت آرای باطله همین است.